

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

In quorundam senum lasciuam cap. xxvii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

Quid uero senes quosdam nostri etiam ordinis
 commemorem: qui ipsa sua cum ætate lustan-
 tes, ita iuueniliter miseri ineptiunt, atque inhiant
 lasciuis, ut libidinem senio frigescentem, ac penè mortuo-
 am excitent, atque incendunt æstibus potionum: et quum
 iam canis operti sint, corniceq; (ut aiunt) annosiores, tur-
 piloquio tamen, & amatoris salibus, perinde atque lascio-
 ui iuuenes ludant: neque attendunt hominem, qui iam cõ-
 fectum ætate corpus ad libidinem trahit, non secus faceo-
 re, quam qui putrem, ac ueterè nauem in procelosum ad-
 ducit pelagus, primis statim fluctibus obruendam. Lasci-
 uire plærunq; adolescentes minus mirandum est: uerum
 qui in senili ætate id facit, dignus est planè, ut insanus &
 amens iure, meritoque ab omnibus habeatur. Censorius
 Cato (auctore Plinio) dicebat senilem iuuetam esse præ-
 maturæ mortis signum, at nos sic uertamus: iuuenilem se-
 nectutem esse æternæ mortis indicium. O inueterate die-
 rum malorum (ut te diuinæ scripturæ uerbis alloquar)
 quid tui oblite agis: confinis es fossæ, & in charõtis cymo-
 ba alterum iam pedem tenes, & lasciuia adhuc securus
 intendis: Non est ut credulus speres à calce remeare ruro-
 sum ad carceres, iam metæ es proximus, nec datur ullo
 modo recursus. An nõ uides tuos istos mores non cõ-
 petere ætati: nec ad istiusmodi ludicra quadrare senem?
 & multo minus religiosum: Abstineret utique uel saltem
 in ista ætate istis oportet iustis: atq; de morte potius co-
 gitare, quàm de uoluptatibus. Tempus est sanè te de illa
 perpetua iam, non de hac exigua uita, quæ restat ampli-
 us cogitare. Adeas quæso speculum, si aliter uidere te ne-
 scis melius, & ibi contemplare, si quid lasciosi cernunt ocu-
 li, mutatos crines, albicantem barbam, sulcatam rugis frõ-
 tem, malas pendulas, attenuatam, atque attritam pellem,
 faciem male affectam, & mortui hominis uerius, quàm

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

uiuentis imaginem: ut iam non magis uideare ad inferos
properare, quàm ab inferis rediisse. Non est quod ætatem
ignores tuam, facies tua computat annos, & rugæ & ca-
ni tui cõtra te dicunt testimonium. Eia tandem (si quid reli-
quum mentis est) ad te reuertere, & ascisce uel ad extre-
mum sapientiam, & subduc iugo tritam ceruicem, & a ta-
ta morum peruersitate desiste, quodque olim ratione di-
ce præstare debueras, facito nunc in fine tandem admo-
nente imò cogente senio. Par est quidem te in hac ætate,
quæ retro reliqueras, obliuisci, & ad ea quæ ante te sunt
& quæ te expectant, totis uiribus aniti: fœdus quod
cum Christo a principio misti, deinceps inuiolatum serua-
re, & uetustam libidinis notã nouo studio castitatis ab-
stergere. Vindica iam te tibi, & ad te redi, qui fuisti hacte-
nus alienus: ac nullius certe minus proprius, quàm tuus:
et quicquid adhuc superest temporis eo nunc tu tibi red-
ditus utere, componens te ad extremum illum diem, qui
iam instat, nec abesse procul potest. Nunc tempus agites
ut Maro ait, Peccauimus iuuenes, emendemur senes, do-
nec uel pusillum superest uitæ. Quid tibi iam cum fœ-
deribus aut ueneris lusibus? hi sanè ut iam pridem mi-
nus tibi decori sunt, ita & tu eis iam pridem magis ineptus.
Nempe tam apta est senectus ueneri, quàm bruma
messi, aut asinus (ut aiunt) lyra. Nũ tu potes repubescere
ulla ratione, quum sis senex? Nõ enim ea natura est ho-
mini, quæ serpenti, qui cum tunica exuere senectutem pos-
sit: aut aquilæ quæ, (ut fertur) resecto rostro ad pristinam
restituatur ætatem. Non tu intelligis ex multis rumoribus,
& nunciis prope adesse tibi in foribus mortem? ac
ita iam hæere ceruici, ut afflet occipitis canos? Non ne
incommoda senectutis ferre satis graue est, absque eo quod æta-
tis malis addas etiam turpitudinem? Ferunt Catonem
conspicatum quempiam senem deprauatis moribus ui-
uentem, ita placide monuisse. Te magnopere, inquit, ro-
go, ut quum plarumque turpia circumueniant suo opte inge-

nio senes
etiam a
senem, s
ris, anim
ras & d
gere sar
hic tibi e
Qui fu
ad uolu
dētē: Ri
se uideri
dici esse
ser gaud
cut. n. lib
nur, sic se
depositu
gere ex h
tis ore re
te. Dedi
gnus ad
res sint, c
iuuentute
ætatis gr
pueritate
uixerunt
nectute: q
mi spe po
sastico, d
tum indu
da, quasi
per quod
non desir
bene pot
panis dul
& reliqua

nō senectutem, des operam, ne te auctore malignitatis
 etiam accessio fiat Hæc ille. O stupidum atq; dementem
 senem, si te id ætatis hominem, atq; in hoc tanto corpo-
 ris, animæq; discrimine, libidinis nondū piget nihilq; pas-
 ras & domui tuæ nondū disponis. Ah quāto satius colli-
 gere sarcinulas, atq; accinctū stare, & parare interim ut
 hic tibi egresso nō desit, unde p̄ uectura charōti soluas.
 Qui furor cano capite, & oculis lippietibus respectare
 ad uoluptates iuueniles, & in vestibulo mortis sedere lu-
 det: Rides: Morbus hic certe est, nō risus: nec p̄cul abes-
 se uideris a morte hoc risu: nam letalia signa dicunt me-
 dici esse pro certo in egritudine graui ridere: Quid mi-
 ser gaudes: pyrausta sane (ut dicitur) gaudes gaudium. Si
 cut, n. libidinosā adolescentia senectuti proxima esse dici-
 tur, sic senectus sepulchro. Ah quanto ergo satius esset
 depositus iā ineptis, extricare te ex his laqueis, atq; emer-
 gere ex hac cōsuetudine pessima: et uel in ipso penē mor-
 tis ore reminiscere quæ tua persona digna sint, respisce
 te. Dediscere quidē stultitiam, uel sero & in ea ætate ma-
 gnus ad sapientiā gradus est: atq; eo maior, quo paucio-
 res sint, qui curent penitus ueneris desiderium, quod in
 iuuentute cōplexi sunt, in senectute deponere. Id, n. licet
 ætatis gratia in corpore iam extinctum sit morum tamē
 pueritate adhuc in animo p̄seuerat. Hinc est q̄ senes q̄
 uixerunt in iuuentute lasciuī, dupli poena afficiantur in se-
 nectute: q̄ ardeāt scilicet cupiditate uoluptatū, & q̄ omo-
 ni spe potiundi priuentur. Et propterea legitur in eccle
 siastico, duo genera hominum peccatis abundare & ter-
 tum inducere iram, & perditionem. Anima inquit calis-
 da, quasi ignis ardēs, nō extinguetur, donec aliqd glutiat:
 per quod notatur iracūdis. Homo neq; in ore carnis sug-
 non desinet, donec incēdat ignē: p̄ q̄ intelligitur homo
 bene potus, cibiq; intēperans. Homini fornicario omnis
 panis dulcis nō fatigabitur transgrediēs usque ad finem,
 & reliqua quæ ibi leguntur contra fornicarios. Itaque

Eccle. 23.

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

fatis patet ex sua perseverantia fornicationem esse pessimum vitium: quod nec deponitur impotentia nec transgrediens fatigatur usque in finem. Vulpes enim (ut vulgo audio dici) pilum mutat, vitium non mutat. Ita siquidem affert senium canitiem quibusdam, ut interim tamen nihil immutent de interioribus vitiis: maneantque in eadem animi mollitie atque concupiscentiæ ardore: qui iam pridem illis adolescentibus fuerat. Non sic Annæus Seneca uir modestissimus, qui quum esset ætatis iam fractæ, diis suis gratias eo nomine agebat, quod nullam sentiret in animo ætatis iniuriam, sed in corpore tantum uitia, & uitiorum ministeria senuisse, exultareque iccirco animum dicebat suum, quod unam cum corporis uiribus magnam quoque partem sui oneris posuisset: eo quod ea ætate quicquid decebat nolle facere, etiam si uellet ipse facere non posset: affirmans eum tandem bonum uirum esse, qui eo iam suum proceperat affectum, ut non tantum peccare nolit, sed etiam non possit. Inuertamus hanc modo, si libet, sententiam de sereno christiano: ut eum demum bonum uirum, & continentem senem dicamus esse, qui non tantum peccare non possit, sed nec uelit.

Non esse à senibus differendam conuersionem, quum illis omnino sit cito moriendum. Cap. XXVIII.

Quid tu ergo piger dormis quando tandem de somno isto tuo lethargico surges: ex pergittere miser, quando hic non de re uili, & pusilla, sed de tua & uita, & salute agitur: quæ uere iadudum in extremum est deducta discriminè: et si id parum animaduertas. An possunt ardentiores faces admoueri, quæ te excitent tuo tanto discrimine dormientem quàm quas tibi admouet mors? Quid tu miser ergo in tam formidoloso tempore, quasi in alta quiete securus Epimenidis somnum